

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING**

DOM
2017-11-10
Meddelad i Linköping

Mål nr
5609-17

1

SÖKANDE

Musikservice i Norrköping AB, 556511-9400
Nygatan 120
602 34 Norrköping

Ombud: Jur.kand. Carl Stenmarker
Advokatfirman Lindmark Welinder AB
Kungsgatan 2 C
223 50 Lund

MOTPART

Samhälls- och Eventfastigheter i Norrköping AB, 556225-9621
Näringslivets Hus
601 81 Norrköping

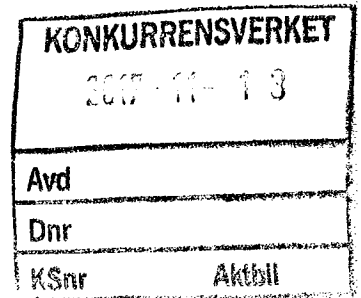
Ombud: Advokaten Kristian Pedersen och juristen Johan Falk
Advokatfirman Kahn Pedersen KB
Box 16119
103 23 Stockholm

SAKEN

Överprövning av upphandling enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller ansökan och beslutar att upphandlingen ”Ljudanläggning Flygeln, Kvarnholmen 7 Norrköping” (dnr 16/6) ska göras om.

Dok.Id 302693

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 406 581 04 Linköping	Brigadgatan 3	013-25 11 00 E-post: forvaltningsratten@linkoping@dom.se www.forvaltningsratten@linkoping.domstol.se	013-25 11 40	måndag-fredag 08:00-16:00

BAKGRUND OCH YRKANDEN

Samhälls- och Eventfastigheter i Norrköping AB (nedan Eventfastigheter) genomför upphandlingen ”Ljudanläggning Flygeln, Kvarnholmen 7 Norrköping” med diarienummer 16/6. Upphandlingen genomförs i form av en konkurrenskonkurrenspräglad dialog enligt 15 kap. LOU. Musikservice i Norrköping AB (nedan Musikservice), tillsammans med ytterligare två leverantörer, inbjöds att lämna slutligt anbud i upphandlingen. Av tilldelningsbeslut och anbudsprotokoll framgår att Demo Group Gothenburg AB antogs som leverantör i upphandlingen med motiveringen att bolaget lämnat den lägsta anbudssumman.

Musikservice ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att rättelse ska ske på så sätt att Musikservice ska tilldelas kontraktet i upphandlingen. I andra hand yrkas att upphandlingen ska göras om.

Eventfastigheter bestrider bifall till ansökan.

VAD PARTERNA SAMMANFATTNINGSVIS HAR ANFÖRT

Musikservice

Tilldelningsgrund och tilldelningskriterier

Tilldelningskriterierna för kontraktet anges inte i annonsen. Av de administrativa föreskrifterna framgår vissa kriterier för anbudskvalificering, men ingenting omnämns avseende kriterier för tilldelning av kontrakt. Varken i annons eller i de beskrivande dokumenten anges således tilldelningskriterierna.

Eventfastigheter har efter anbudskvalificering i inbjudan till konkurrenspräglad dialog den 9 december 2016 bl.a. angett att dialogen genomförs i succesiva steg och att ett minsta antal om tre ljudanläggningar kommer att provspelas inför en jury. I inbjudan anges vidare att juryn kommer att bedöma anbudsgivarna utifrån konkreta bedömningskriterier genom en sexgradig skala som multipliceras med viss viktningsfaktor. Anbudsgivare med flest poäng efter provspelning kommer sedan att väljas ut att lämna anbud. Avsikten med den sexgradiga skalan var således att utgöra en bedömningsgrund för minskning av antalet anbudsgivare enligt modellen succesiva steg. Den sexgradiga skalan utgjorde inte utvärderingskriterier för slutligt ingivna anbud. Inte heller i detta skede anges således tilldelningskriterier. Vad som anges är kriterier för att senare få lämna anbud. Därtill har Eventfastigheter angett att dialogen ska genomföras i successiva steg för sent. Vid provspelningen i mars 2017 presterade Musikservice och Soundforce Scandinavia AB överlägset bäst resultat.

Eventfastigheter beslutade den 21 juni 2017 att bereda de tre anbudsgivarna med bäst resultat vid provlyssningen möjlighet att lämna anbud. I detta skede var tilldelningskriterierna fortfarande inte konkret angivna. I e-post angav Eventfastigheter att det anbud med lägst anbudssumma skulle antas. Detta står i strid med LOU som tydligt fastslår att den upphandlande myndigheten är skyldig att anta det anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga. Det ska alltså vara fråga om en utvärdering av anbud utifrån pris och kvalitet, inte enbart lägsta pris. Demo Group har således valts som leverantör på fel grund. Det är uppenbart att Musikservice skulle ha antagits som leverantör om den upphandlande myndigheten antagit det anbud som var ekonomiskt mest fördelaktigt.

Krav i upphandlingen

Den aktuella kravspecifikationen är kortfattad och allmänt hållen. Beskrivningen har inte ändrats, kompletterats eller detaljerats under förfarandets gång. Eventfastigheter har sedan provspelningen genomfördes och dialogen avslutades inte fastställt vilka lösningar som tillgodoser myndighetens behov och som sedan ska ligga till grund för slutlig anbudsgivning.

Val av upphandlingsförfarande

Förutsättningar för konkurrenspräglad dialog var inte uppfyllda. Konkurrenspräglad dialog är ett undantagsförfarande och Eventfastigheter borde ha valt ett annat upphandlingsförfarande. Upphandlingen avser att ersätta befintlig högtalaranläggning med en ny sådan. Det har varit fullt möjligt att i förväg definiera prestanda och ljudkvalitet. Det finns tekniska modeller, utvärderingsmetoder och utrustning för att både kravställa och för att mäta ljudtryck m.m. i konsertlokaler. Eventfastigheter har därmed haft möjligt att välja öppet eller selektivt förfarande enligt 4 kap. 1 § LOU. Därtill är upphandlingen för liten för att konkurrenspräglad dialog ska kunna användas.

Eventfastigheter har även genomfört dialogen på ett felaktigt sätt. Inom ramen för dialogen har Eventfastigheter dels träffat anbudsgivarna och diskuterat innehållet i preliminärt ingivna lösningar, dels genomfört en provlyssning av högtalarsystemen. Den genomförda provlyssningen av offererade lösningar avsåg emellertid inte att välja eller fastställa tekniska lösningar utan att välja bort alla anbudsgivare utom tre som skulle gå vidare till anbudsgivning.

Dialogen ska utmynna i att myndigheten väljer vilka tekniska lösningar som är aktuella och som tillgodoser myndighetens behov. Det är de tekniska lösningarna som sedan ska ligga till grund för slutliga anbud. Eventfastigheter

har inte i slutet av dialogen fastställt önskade tekniska lösningar. Sammantaget genomfördes dialogen på ett felaktigt sätt då den inte ska syfta till att utesluta vissa anbudsgivare.

Skada

Om Eventfastigheter i annons eller beskrivande dokument angett att priset var den enda utvärderingsfaktorn hade bolaget självfallet agerat annorlunda med hänsyn till produktval. T.ex. hade ett annat slutsteg kunnat användas vilket medfört samma ljudkvalitet men ett anbud som markant understigit det vinnande prismässigt. Den upphandlande myndigheten har bedrivit upphandlingsprocessen på ett sådant sätt att det före det överraskande beskedet om lägsta pris var uppenbart för Musiks-service att endast kvaliteten skulle vara tilldelningsgrundande för kontraktet.

Eventfastigheter

Tilldelningsgrund och tilldelningskriterier

Upphandlingen annonserades genom TendSign. I annonsen angavs samtliga nödvändiga uppgifter. En beskrivning av uppdraget som upphandlingen avser lämnades utförligt, inklusive tilldelningskriterier, i förfrågningsunderlaget, som publicerades samtidigt som annonsen. I förfrågningsunderlaget, som är ett beskrivande dokument, redogörs för de kriterier som skulle ligga till grund för anbudsutvärdering och tilldelning av kontraktet. Det är även dessa kriterier som de facto har utvärderats vid provspelningen. Kriterierna som utvärderades vid provspelningen är strikt kvalitativa och har viktas inbördes enligt en på förhand given beräkningsmodell som har tillhandahållits samtliga aktuella leverantörer samtidigt, mer preciserat än vad LOU kräver.

Innan provspelningen har Musikservice, liksom övriga leverantörer, i dialog utarbetat vilken typ av lösning som ska vara föremål för provspelning och då särskilt vad avser lösningens tekniska detaljer. De lösningar som sedermera gemensamt överenskommits, beträffande Musikservices två olika lösningar, är också de som har provspelats och som således varit föremål för kvalitativ bedömning. Utfallet efter provspelningen blev i enlighet med vad som var väntat, tre leverantörer, däribland Musikservice presterade bäst. Därefter utvärderades dessa tre leverantörers anbudspris och resultatet blev att den leverantör som hade högst kvalitet till lägst pris antogs. Tilldelningskriterierna har således angetts i korrekt ordning och de har också använts korrekt och lett till förväntat resultat. Det ska tilläggas att Musikservice, precis som övriga leverantörer, erhöll resultatet av genomförda provspelningar och att ingen leverantör framförde någon invändning. Musikservice, som provspelade två olika lösningar varav den ena lösningen bedömdes otillräcklig, hade alltså inte heller någon invändning mot resultatet. Att Musikservice först i en överprövningsprocess påstår sig inte ha uppfattat tilldelningskriterierna framstår mot bakgrund av det sagda som en uppenbar efterhandskonstruktion.

Det finns inget krav i LOU, varken uttryckligt eller underförstått, på att samtliga utvärderingskriterier ska användas i samtliga steg av utvärderingen i ett förfarande som genomförs i successiva steg. Däremot finns det en uttrycklig bestämmelse om att en konkurrenspräglad dialog får genomföras i flera successiva steg för att begränsa antalet lösningar. Möjligheten att minska antalet lösningar successivt användes i upphandlingen. Det har dels lett till att det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet har antagits, dels till att övriga leverantörer har sparat tid och pengar genom att inte fruklöst behöva delta i det fortsatta förfarandet.

Det kan inte råda något tvivel om att provspelning har utgjort en bedömning av kvaliteten hos de föreslagna lösningarna. Vad som ytterligare visar att provspelningarna har utgjort en kvalitativ utvärdering av föreslagna lös-

ningar är att det endast är anbudena från de tre leverantörer, däribland Musikservice, vilka presterat bäst under provspelningen som har gått vidare till nästa steg och också utvärderats enligt parametern pris. Om provspelningarna inte utgjorde en kvalitativ bedömning skulle i stället samtliga leverantörer gå vidare och bli bedömda även enligt parametern pris. Efter att ha bedömts på både kvalitet och pris blev utgången att Demo Group, som hade både hög kvalitet och lågt pris, tilldelats kontraktet. Demo Groups anbud var således det ekonomiskt mest fördelaktiga, enligt den utvärderingsmodell som användes i upphandlingen.

Successiv utvärdering

Upphandlingen har genomförts i enlighet med LOU. Under dialogfasen uteslöts olika tekniska lösningar, däribland en av Musikservice lösningar. Detta gjordes i syfte att identifiera de lösningar som bäst skulle kunna tillgodose behovet. Leverantörer har således inte uteslutits. En annan sak är att, för anbudsgivare som endast erbjuder en teknisk lösning, konsekvensen av att den lösningen väljs bort också blir att anbudsgivaren inte längre deltar i upphandlingen. Musikservice har även tagit del av all information i upphandlingen, inbegripet information om att dialogen skulle komma att ske i successiva steg.

Krav i upphandlingen

Det har, av förfrågningsunderlaget och övriga handlingar, framgått vilka krav som ställts på den nya anläggningen. Det ligger dock i saken natur att kravspecifikationen i praktiken alltid är mindre detaljerad än i andra upphandlingsförfaranden, eftersom konkurrenspräglad dialog syftar till att identifiera den eller de lösningar som bäst kan tillgodose den upphandlande myndighetens behov.

Detta innebär dock inte att Musikservice inte fått tillräcklig information, utan bolaget har tvärtom fått all nödvändig information, i samma omfattning och vid samma tidpunkter som övriga deltagande leverantörer. Någon bristande transparens eller likabehandling har således inte förekommit. Att Musikservice har varit väl medveten om vad som utvärderats är tydligt. Det har framgått av Musikservices anbud, provspelningar, deltagandet i konkurrenspräglade dialogen och inte minst av utvärderingsresultaten i upphandlingen, där Musikservice var nära att tilldelas kontrakt.

Val av upphandlingsförfarande

Det har förelegat objektiva förutsättningar för valet av upphandlingsförfarande, eftersom det inte har varit möjligt att definiera de prestanda- och funktionskrav som den nya anläggningen skulle uppfylla på förhand. Det finns inte några evidensbaserade mätmetoder för högtalaranläggningar, vilka ger en tillförlitlig korrelation mellan pris och prestanda. Därtill har Musikservice inte heller vid någon tidpunkt under upphandlingen framfört några synpunkter på förfarandet eller påtalat att det skulle finnas mer ändamålsanpassade upphandlingsförfaranden att tillgå.

Skada

Musikservice har inte presterat något till stöd för, eller i övrigt konkretiserat, sin skada på sådant sätt att det är möjligt att utläsa vad skadan består i. Musikservice har inte heller beskrivit på vilket sätt bolaget menar att det skulle ha agerat annorlunda om någon av de påstådda bristerna inte förelåg. Bolaget har exempelvis inte kunnat förklara på vilket sätt det skulle ha agerat annorlunda om ett annat upphandlingsförfarande skulle ha använts, eller om tilldelningskriterierna skulle ha utformats eller använts annorlunda. Musikservice har även faktiskt haft den nödvändiga informationen inför varje

lämnande av anbud i upphandlingen och i synnerhet innan slutligt anbud i upphandlingen.

Det saknas således, även om påstådda brister skulle föreligga, adekvat kausalitet mellan de påstådda bristerna och den påstådda skadan som Musikservice menar sig ha lidit. Detta eftersom det inte funnits något som talar för att Musikservice skulle ha agerat, eller kunnat agera, annorlunda på ett sätt som skulle ha medfört att bolaget skulle ha vunnit upphandlingen.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Relevanta lagrum

Enligt 15 kap. 3 § LOU får konkurrenspräglad dialog användas om inte förenklat förfarande eller urvalsförfarande medger tilldelning av kontrakt.

Av 15 kap. 2 § LOU följer att vid konkurrenspräglad dialog enligt nämnt kapitel ska bl.a. bestämmelserna i 4 kap. 1 § tredje stycket och 10-21 §§, 8 kap. 10 § samt 11 kap. 3 § tillämpas.

Enligt 4 kap. 10 § får en upphandlande myndighet använda sig av konkurrenspräglad dialog vid tilldelning av ett särskilt komplicerat kontrakt.

Enligt 4 kap. 11 § anses ett kontrakt som särskilt komplicerat, om det bl.a. inte rimligen kan krävas av en upphandlande myndighet att den ska kunna definiera de prestanda- eller funktionskrav som kan tillgodose myndighetens behov eller med vilka dess mål kan uppnås.

Av 11 kap. 3 § LOU följer att vid en konkurrenspräglad dialog får den upphandlande myndigheten begränsa antalet anbudssökande som den kommer att inleda en dialog med. Den upphandlande myndigheten ska i annonsen

bl.a. ange vilka kriterier eller regler som den kommer att tillämpa vid valet av anbudssökande.

I 4 kap. 18 § LOU anges att den upphandlande myndigheten ska värdera anbudena på grundval av tilldelningskriterierna. Tilldelningskriterierna ska anges i annonsen eller i det beskrivande dokumentet.

Enligt 4 kap. 19 § LOU ska den upphandlande myndigheten vid en konkurrenspräglad dialog anta det anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga.

Enligt 8 kap. 10 § LOU ska vid en konkurrenspräglad dialog en upphandlande myndighet skicka en skriftlig inbjudan till samtliga utvalda anbudssökande att delta i dialogen. En sådan inbjudan ska innehålla det beskrivande dokumentet eller en uppgift om var underlaget hålls tillgängligt. En inbjudan ska dessutom innehålla minst uppgift om bl.a. den inbördes viktningen av kriterierna för tilldelning av kontrakt eller kriteriernas prioritetsordning, om dessa upplysningar inte redan framgår av annonsen om upphandling eller det beskrivande dokumentet.

Enligt 4 kap. 14 § LOU får den upphandlande myndigheten bestämma att dialogen ska genomföras i successiva steg för att begränsa antalet lösningar som ska diskuteras under dialogen. I så fall ska det anges i annonsen eller i det beskrivande dokumentet. Begränsningen ska ske enligt de tilldelningskriterier som anges i annonsen eller i det beskrivande dokumentet. Det slutliga antalet lösningar ska alltid vara så stort att effektiv konkurrens uppnås, under förutsättning att det finns ett tillräckligt antal lösningar.

Förvaltningsrättens bedömning

Musikservice har gjort ett flertal invändningar hur den ifrågavarande upphandlingen genomförts från val av förfarande till det konkurrensuppsökande skedet och hanteringen av inkomna ansökningar och anbud. Förvaltningsrätten väljer därvid att först pröva anförd grund rörande val av förfarande.

Upphandlingen rör inköp en ljudanläggning för bl.a. konserter (leverans, montage och driftsättning). Eventfastigheter har i upphandlingsunderlaget angivit att man söker ett system med en mer utvecklad basåtergivning ifråga om volym och kvalitet och med processorer för bättre ljudåtervinning (se Funktionsbeskrivning PA-system). Musikservice har bl.a. invänt att inköpet är för litet för att det ska tillåtas genomföras medelst en konkurrenspräglad dialog. Denna typ av förfarande kan dock enligt 15 kap. LOU tillämpas även för varu- och tjänstekontrakt som inte når upp till tröskelvärdet om ca 1 900 000 kr för direktivstyrda inköp. Själva värdet på kontraktet kan således inte hindra att upphandlingsformen konkurrenspräglad dialog nyttjas. Det är istället kontraktets innehåll som är av betydelse. Eventfastigheter har avseende sistnämnda förhållande framfört att det saknas evidensbaserade mätmetoder för högtalaranläggningar och att det därför inte varit möjligt att definiera de prestanda- och funktionskrav som den nya anläggningen skulle uppfylla på förhand. Mot detta har Musikservice invänt att det finns simuleringsprogram och mätmetoder som hade kunnat brukas för att arbeta fram en funktionsbeskrivning.

Det kan konstateras att kontraktet ifråga har offentliggjorts och att intresserade leverantörer, däribland sökanden, har deltagit i konkurrensen om det samma. Utifrån detta förhållande bör den upphandlande myndighetens beviskrav rörande val av upphandlingsförfarande, även ut ett skadeperspektiv, inte ställas alltför högt. Det är enligt förvaltningsrätten rimligt att de svårigheter att definiera prestanda- och funktionskrav som Eventfastigheter be-

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING****DOM**

skrivit till stöd för att utifrån kontraktsföremålet välja den konkurrenspräglade dialogen har förekommit. Sökanden har inte heller förmått att med tillräcklig styrka visa på motsatsen. Skäl att ingripa mot upphandlingen på grund av valt förfarande föreligger således inte.

Ifråga om hanteringen av upphandlingen har Musikservice bl.a. anfört att Eventfastigheter inte har angett kriterierna för tilldelning på ett korrekt sätt. Av ovan angiven reglering kan utläsas att den upphandlande myndigheten måste ange sina tilldelningskriterier senast i det beskrivande dokumentet (se 4 kap. 18 § LOU). Eventfastigheters handling Förfrågningsunderlag Anbudskvalificering av den 20 oktober 2016 bedöms utgöra ett sådant beskrivande dokument. I denna handling finns vissa kvalificeringskrav och därtill hörande modell för poängsättning angivet för begränsning av de anbudssökande (jfr 11 kap. 3 § LOU) som ska bjudas in att delta i senare dialog (se AKB.52). Några kriterier för utvärdering av slutanbud finns dock inte i det beskrivande dokumentet.

En inbjudan för dialogsamtal skickades ut till bl.a. Musikservice den 9 december 2016. I samband med att en sådan inbjudan görs ökar transparenskravet vad gäller tilldelningskriterierna ytterligare på så sätt att inbjudan till selekterade anbudssökande ska innehålla minst uppgift om bl.a. den inbördes viktningen av kriterierna för tilldelning av kontrakt eller kriteriernas prioritetsordning (se 8 kap. 10 § LOU). I inbjudan anger Eventfastigheter att antalet inbjudna anbudssökanden som tillåts lämna anbud kommer att begränsas efter en poängutvärdering enligt vissa viktade kvalitetskriterier. Genom bestämmelsen 4 kap. 14 § LOU ges visserligen den upphandlande myndigheten möjlighet att genomföra dialogen i successiva steg för att begränsa antalet lösningar som ska diskuteras under dialogen. Sådant begränsning ska i så fall ske enligt de tilldelningskriterier som anges i annonsen eller i det beskrivande dokumentet. I förevarande fall har dock Eventfastigheter inte begränsat antalet lösningar utan antalet inbjudna anbudssökande.

Förvaltningsrätten kan inte finna att LOU ger utrymme en sådan reducering av inbjudna kvalificerade anbudssökande utan dessa ska samtliga ges tillfälle att lämna slutanbud baserat på den eller de lösningar som har lagts fram och preciserats under dialogen (se 4 kap. 16 § LOU). Förvaltningsrätten kan även konstatera att de utvärderingskriterier som finns i inbjudandokumentet inte innefattar något viktat eller prioriterat priskriterium.

Den 7 juli 2017 har sedan Eventfastigheter bjudit in bl.a. Musikservice att avge ett slutanbud senast den 14 juli 2017 och därvid angett att det anbud som har lägst anbudssumma kommer att antas.

Av redogörelsen ovan kan förvaltningsrätten konstatera att Eventfastigheter inte har efterlevt de krav som finns i LOU vad gäller offentliggörande av tilldelningskriterier och deras viktning eller prioritet under de olika faserna i en konkurrenspräglad dialog. Eventfastigheter har felaktigt underlåtit att ange utvärderingskriterierna i det beskrivande dokumentet. Härtill har Eventfastigheter inte heller i inbjudan till dialogsamtal angett åtminstone prioritetsordningen för samtliga de kriterier, däribland pris, som var avsedda att ligga till grund för tilldelning av kontrakt. Till detta ska läggas att Eventfastigheter utvärderat inkomna slutanbud efter principen om lägsta pris trots att val av leverantör i en konkurrenspräglad dialog ska ske utifrån modellen det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Under processen har därtill Eventfastigheter valt att begränsa vissa kvalificerade inbjudna anbudssökandes möjlighet att lämna slutanbud trots att möjlighet till en sådan åtgärd saknas enligt LOU. Allt sammantaget kan konstateras att Eventfastigheter genom sin hantering av upphandlingen har överträtt LOU på ett flertal punkter. Frågan blir därmed om dessa överträdelser kan anses ha medfört någon skada för Musikservice.

De krav som finns i en konkurrenspräglad dialog rörande angivande av tilldelningskriterier och hur dessa förhåller sig till varandra syftar ytterst till att

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING****DOM**

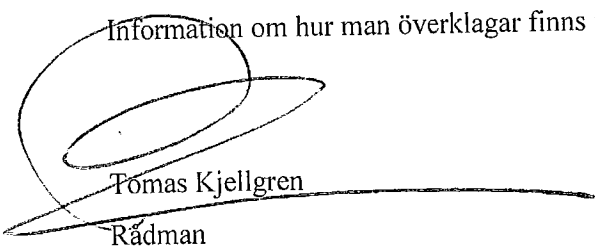
upprätthålla transparens och likabehandling under hela upphandlingsprocessen. Med beaktande härav får ett förfarande i vilket deltagande leverantörer inte förrän i slutfasen av upphandlingen blir varse att valet av leverantörer kommer att avgöras endast med beaktande av pris innehålla sådana brister att Musiks-service inte har haft möjlighet att utforma sitt mest konkurrenskraftiga anbud. Med främst beaktande av detta bedömer förvaltningsrätten att Musiks-service lidit eller riskerat att lida skada till följd av Eventfastigheters felaktiga agerande.

Vid angivna förhållanden föreligger grund för ingripande mot upphandlingen. Eftersom bristen är hänförlig till det konkurrensuppsökande skedet ska upphandlingen göras om. Ansökan ska därför bifallas på detta sätt.

Vid denna utgång saknas anledning för förvaltningsrätten att pröva de övriga invändningar som Musiks-service har framfört.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3109/1D LOU).

Tomas Kjellgren

Rådman

Föredragande har varit Robert Larsson.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens avgörande ska skriva till Kammarrätten i Jönköping. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Adressen till förvaltningsrätten framgår av avgörandet.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av avgörandet. Om avgörandet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när det kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag som avgörandet meddelades. För offentlig part räknas tiden för överklagande alltid från den dag avgörandet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

Prövningstillstånd i kammarrätten

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller

4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Överklagandets innehåll

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person- eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Även adress och telefonnummer till arbetsplatsen ska anges, samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning.

Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-post-adress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.

Om samtliga ovan nämnda person- eller adressuppgifter har lämnats tidigare i målet och fortfarande är aktuella behöver de inte uppges igen. Om någon uppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. uppgift om det avgörande som överklagas – förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för avgörandet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens avgörande som klaganden vill få till stånd,

5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Forts. nästa sida

Avtal före laga kraft i vissa mål

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens avgörande har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster,
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,
- lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner,
- lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, eller
- lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan fyra förstnämnda lagarna och i 20 kapitlet i de två sistnämnda lagarna.

Ytterligare information

Behöver ni fler upplysningar om hur man överklagar kan ni vända er till förvaltningsrätten.